Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Perjantai 25.4.2025 klo 9.00—11.30

Läsnä
puheenjohtaja Krista Kiuru sd
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Kim Berg sd
jäsen Maaret Castrén kok
jäsen Bella Forsgrén vihr (4, 5, 6, 7, 8)
jäsen Hilkka Kemppi kesk (3) (4 osittain)
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ville Merinen sd
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas (4, 5, 6, 7, 8)
jäsen Minna Reijonen ps (1, 2, 3, 6) (4, 5, 7 osittain)
jäsen Anne Rintamäki ps
jäsen Päivi Räsänen kd
jäsen Pia Sillanpää ps
jäsen Ville Väyrynen kok (1, 2, 3, 4, 6, 7, 8) (5 osittain)
jäsen Henrik Wickström r (1, 2, 3, 4, 6, 7, 8) (5 osittain)
varajäsen Mari Kaunistola kok (1, 2, 3, 4, 5, 6) (7 osittain)
varajäsen Aki Lindén sd (6, 7, 8) (4, 5 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Pirjo Kainulainen
valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen
valiokuntaneuvos Päivi Salo

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 13 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Valtioneuvoston selvitys: Komission ehdotus asetukseksi asetusten (EU) 1308/2013, (EU) 2021/2115 ja (EU) 251/2014 muuttamisesta viinialan ja maustettujen viinituotteiden tiettyjen kaupan pitämistä koskevien sääntöjen ja alakohtaisten tukitoimenpiteiden osalta

Valtioneuvoston E-selvitys E 28/2025 vp

Liiteasiakirja Komission ehdotus asetukseksi asetusten (EU) 1308/2013, (EU) 2021/2115 ja (EU) 251/2014 muuttamisesta viinialan ja maust

Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Valmis
5.0

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 221/2024 vp

Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta A 4

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen muutettuna.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä suoritettiin seuraavat äänestykset ja tehtiin seuraavat muutokset mietintöluonnokseen:

Ed. Berg ed. Mattilan kannattamana ehdotti, että 1. lakiehdotuksen lisätään 11 §:n muutos vastalauseesta 1 ilmenevän mukaisesti. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—7.

Ed. Berg ed. Mattilan kannattamana ehdotti, että 1. lakiehdotuksen 25 a § muutetaan vastalauseesta 1 ilmenevän mukaisesti. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—7.

Ed. Forsgrén ehdotti, että 1. lakiehdotuksen 25 a §:n 1 momentti muutetaan vastalauseesta 3 ilmenevän mukaisesti. Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Ed. Berg ed. Mattilan kannattamana ehdotti, että 1. lakiehdotuksen 39 a § muutetaan vastalauseesta 1 ilmenevän mukaisesti. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—7.

Ed. Mattila ed. Bergin kannattamana ehdotti, että 1. lakiehdotuksen 53 § muutetaan vastalauseesta 2 ilmenevän mukaisesti. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—7.

Ed. Mattila ed. Bergin kannattamana ehdotti, että 1. lakiehdotuksen 62 § muutetaan vastalauseesta 2 ilmenevän mukaisesti. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—7.

Ed. Mattila ed. Bergin kannattamana ehdotti, että 1. lakiehdotuksen 118 § muutetaan vastalauseesta 2 ilmenevän mukaisesti. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—7.

Ed. Berg ed. Pekosen kannattamana ehdotti, että kappaleen 4 jälkeen lisätään seuraava uusi kappale: ”Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa kannatettiin laajasti nikotiinipusseja koskevia rajoituksia, mutta ehdotettua makuvalikoimaa ja nikotiinipitoisuutta kannatti vain yksi taho.” Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—7.

Lisättiin kappaleen 20 viimeiseen virkkeeseen seuraava uusi sivulause: ”…, *mutta Norjassa nuuskan myynti on laillista*.”

Lisättiin kappaleen 22 jälkeen seuraava uusi kappale: ”*Valiokunta toteaa, että raportti on valmistunut maaliskuussa 2025. Raportissa korostetaan tarvetta yhtenäistää sääntelyä, mukaan lukien nikotiinipitoisuuksien rajoitukset, jotta voidaan suojella nuoria nikotiiniriippuvuuden kehittymiseltä ja helpottaa rajat ylittävän valvonnan toteuttamista. Raportin mukaan yhtenäiset säännökset voisivat myös estää tilanteita, joissa tuotteita hankitaan maista, joissa sääntely on löyhempää. Vaikka konkreettisia yhteispohjoismaisia päätöksiä*

ei ole vielä tehty, raportti toimii lähtökohtana keskustelulle ja mahdolliselle sääntelyn harmonisoinnille tulevaisuudessa."

Lisättiin kappaleen 22 jälkeen seuraava uusi väliotsikko ja kappale:

"Voimaantulo

Esityksessä ehdotetaan, että laki tulee voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun TRIS-direktiivin mukainen odotusaika on päättynyt. Odotusaika päättyi 27.2.2025. Valvira esittää kuitenkin lausunnossaan, että lain vahvistamisen ja voimaantulon väliin tulisi jättää kolmen kuukauden aika, koska uusien viranomaismenettelyjen luominen ja niiden vieminen osaksi sähköisiä järjestelmiä ja käytännön toimintaa edellyttää kohtuullista valmistautumisaikaa sekä viranomaisille että alan toimijoille. Koska lakiehdotuksen sisältö on ollut pääosin muuttumattomana jo syksystä 2024 lähtien (EV 76/2024 vp, StVM 8/2024 vp, HE 38/2024 vp), valtioneuvostossa tulee valiokunnan näkemyksen mukaan vielä arvioida mahdollisuudet saattaa laki voimaan Valviran esittämää nopeammin. Kuten esityksen perusteluissakin (s. 49) todetaan, valiokunta painottaa, että nykytilaan liittyy riskejä, jotka ovat uhka kansanterveydelle ja etenkin lasten ja nuorten terveydelle."

Lisättiin kappaleen 23 kolmanteen virkkeeseen sana "*aktiivisesti*". Muutettiin 1. lausumaehdotus kuulumaan seuraavasti:

"*Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa nyt ehdotetun sääntelyn toimivuutta erityisesti harmaatuonnin vähenemisen, kansanterveyden edistämisen, hyvinvointi- ja terveyserojen vähentämisen sekä nuorisokäytön ehkäisemisen näkökulmasta ja ryhtyy tarvittaessa pikaisesti toimiin sääntelyn muuttamiseksi.*"

Ed. Berg ed. Merisen kannattamana ehdotti, että 2. lausumaehdotuksen 1. virkkeeseen lisätään seuraava lause: "…ja että valtioneuvosto toimii aktiivisesti yhteistyössä muiden maiden kanssa nikotiinituotteiden sääntelyn kehittämisessä terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen edistämiseksi." Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—7.

Vpj. Laiho ed. Sillanpään kannattamana ehdotti, että 2. lausumaehdotus muutetaan kuulumaan seuraavasti: "*Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa muiden Pohjoismaiden ja naapurimaiden sääntelyä tuotteiden nikotiinipitoisuuden, ikärajojen sekä makuaine- tai lisäainerajoitusten osalta ja ryhtyy tarvittaessa pikaisesti toimenpiteisiin sääntelyn yhdenmukaistamiseksi.*" Ehdotus hyväksyttiin äänin 9—7.

Lisättiin mietintöluonnokseen seuraava uusi 3. lausumaehdotus: "*Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa nikotiinivalmisteiden käyttöä ja käytön vaikutuksia erityisesti alle 20-vuotiailla ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin tupakka- ja nikotiinituotteiden ikärajojen korottamiseksi. Lisäksi eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto edistää päihteettömyyttä myös tupakka- ja nikotiinituotteiden osalta lasten ja nuorten urheiluseuroissa ja vapaa-ajan toiminnassa.*"

Muilta osin mietintöluonnos hyväksyttiin sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Ed. Berg, ed. Mattila ja ed. Forsgrén varasivat tilaisuuden vastalauseen jättämiseen. Ilmoitettiin, että ne on jätettävä viimeistään tänään 25.4.2025 klo 13.00.

Mietintöön jätettiin vastalause: 1) Kiuru, Berg, Merinen, Lindén, Pekonen 2) Kemppi, Mattila 3) Forsgén

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 13/2025 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi A 5

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen sellaisenaan.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä suoritettiin seuraavat äänestykset:

Ed. Mattila ed. Forsgrénin kannattamana ehdotti, että kappaleen 11 jälkeen lisätään seuraava uusi kappale: ”Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemisissa on noussut esille huoli alueellisen asiantuntemuksen turvaamisesta viraston toiminnassa. Mikäli uuden viraston toimintoja tullaan keskittämään jatkossa nykyistä harvemmille paikkakunnille, alueelliset verkostot ja alueiden tuntemus heikkenevät väistämättä ja yhteydenpito eri sidosryhmiin vähenee ja etääntyy.”

Lausuntoluonnos hyväksyttiin äänin 9—7.

Ed. Berg ed. Merisen kannattama ehdotti, että kappaleen 25 jälkeen lisätään seuraava uusi kappale: ”On tärkeää, että valvontaviranomaisella on riittävästi resursseja valvontakäynteihin. Pelkkä omavalvonta ja ennakollinen valvonta eivät riitä takaamaan asiakas- ja potilasturvallisuutta. Etenkin haavoittuvassa asemassa olevien potilaiden ja asiakkaiden oikeuksien toteutumiseen tulisi kiinnittää huomiota ja varmistaa valvontaan riittävät voimavarat. Valiokunta korostaa myös alueellisen asiantuntemuksen tärkeyttä valvonnassa, se on jatkossakin varmistettava ja näin turvattava valvonnan laatu ja tehokkuus. Erityisesti palveluiden käyttäjien oikeusturvan toteutumisen kannalta on tärkeää, ettei valvontaa hoitava viranomainen etäänny valvottavista ja palveluiden käyttäjistä.”

Lausuntoluonnos hyväksyttiin äänin 9—7.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Ed. Berg ja ed. Kemppi varasivat tilaisuuden eriävän mielipiteen jättämiseen. Ilmoitettiin, että ne on jätettävä viimeistään tänään 25.4.2025 klo 12.00.

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide: 1) Kiuru, Berg, Merinen, Lindén, Forsgrén, Pekonen 2) Kemppi, Mattila

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain ja toimeentulotuesta annetun lain 7 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 36/2025 vp

Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Valiokunta keskusteli asiantuntijasuunnitelmasta.

7. Muut asiat

Keskusteltiin työtilanteesta sekä valiokunnan syksyn 2025 Eurooppa-matkasta.

8. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on etäkokous tiistaina 29.4.2025 klo10.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen